

Pautes per al disseny d'una assignatura de treball final (TF)

1. Què caracteritza un TF?
2. No tots els TF són iguals
3. Com s'estructura un TF?
4. Pautes per al disseny i exemples

Annex

1. Què caracteritza un TF¹?

El **Reial decret 1393/2007**, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de les titulacions oficials universitàries, marca el treball final (TF) com a **fitxa obligatòria per obtenir una titulació universitària**. Així, els estudis de màster o de grau conclouen amb l'elaboració d'un TF amb una càrrega docent d'entre 6 i 30 crèdits ECTS.

Característiques dels TF

- A la UOC, el treball final té una càrrega d'entre **6 i 18 crèdits** per a graus (TFG) i màsters (TFM). Els TF dels diplomes de postgrau (DPG) tenen una càrrega d'entre 3 i 6 crèdits.
- És pensat per **provar les competències adquirides al llarg de tot el programa formatiu** i demostrar que els resultats d'aprenentatge globals s'han assolit. Així, doncs, el fet que l'estudiant el superi significa que ha desenvolupat el nivell òptim de competències útils per a implantar-les a la seva ocupació professional.
- Ha de garantir que, un cop superat, l'estudiant hagi desenvolupat les competències **bàsiques, generals, específiques i transversals** definides en la memòria del programa.
- Comporta, per part de l'estudiant, **desenvolupar de manera individual i autònoma un projecte, una memòria, un informe, un producte** o un altre resultat de caràcter científico-acadèmic en què apliqui, integri i desenvolupi els coneixements, les competències i les habilitats que ha après durant la titulació.
- L'estudiant **ha de cursar el TF en la fase final de la titulació**. El treball final pot ser semestral o anual i perquè un estudiant el pugui fer ha de complir uns requisits acadèmics que són establerts per cada programa formatiu.
- Els TF s'han de dissenyar basant-se en els nivells del Marc espanyol de qualificacions per a l'ensenyament superior (MECES) del programa:

TFG: **Nivell 2 de MECES**

TFM: **Nivell 3 de MECES**

Els TFG i TFM (tant oficials com propis) poden tenir la mateixa estructura però la redacció de les competències s'ha d'ajustar al nivell del programa (grau o màster) i al context específic de l'àmbit de coneixement.

¹ Informació elaborada a partir del document intern «Els treballs finals a la UOC. Marc de referència per al disseny i la coordinació docent d'assignatures de TF» elaborat pel Grup de Treball de Treballs Finals (diversos autors, 2018).

2. No tots els TF no són iguals

Tipologia

A la UOC, els TF poden ser dels dos tipus següents:

Professionalitzadors	De recerca
Treballs orientats a descriure, analitzar, valorar o plantejar solucions a situacions o problemes reals vinculats a la pràctica professional, en un o més àmbits ocupacionals i en una o diferents disciplines.	Treballs orientats a la iniciació o l'aprofundiment a la recerca bàsica o aplicada, orientats a obtenir i analitzar informació o bé a resoldre problemes o plantejaments científics, i que poden ser emmarcats en un o més àmbits disciplinaris.

En les dues categories anteriors, a la UOC es poden fer TF vinculats a organitzacions: **TF Participatius**. Aquests són una alternativa a l'hora de fer el treball final i, amb la qual, els estudiants poden desenvolupar una activitat professional o una recerca aplicada. El seu objectiu és proposar solucions o recomanacions a problemes concrets de la societat.

Formats

Els formats dels lliurables finals que es poden presentar són els següents²:

Formats de l' AQU	+	Formats de la UOC
- Article de revista - Assaig - Informe clàssic de recerca - Proposta de producte		- Anàlisi de cas - Dictamen - Implantació d'una proposta d'intervenció - Informe de recerca - Informe o memòria professional - Memòria de producte - Memòria d'una proposta d'intervenció - Revisió bibliogràfica

² Taula elaborada a partir del document: «Els treballs finals a la UOC. Marc de referència per al disseny i la coordinació docent d'assignatures de TF» elaborat pel Grup de Treball de Treballs Finals (diversos autors, 2018).

3. Com s'estructura un TF?

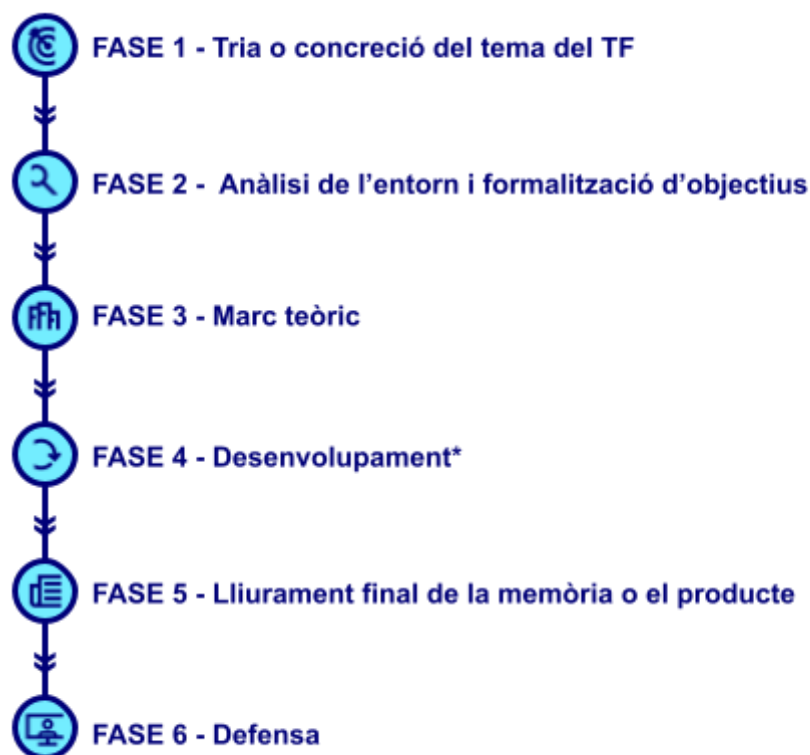
Elements

El treball final de grau o de màster té una estructura que facilita a l'estudiant organitzar la informació del treball i presentar-la de manera estructurada. L'elaboració del treball, per bé que difereix entre programes i àmbits de coneixement, s'acostuma a presentar per mitjà de **tres elements**:

1. Memòria del treball (professionalitzador, de recerca o d'un altre tipus).
2. Producte associat (existent en determinades titulacions, majoritàriament tècniques).
3. Presentació en públic.

Fases

D'altra banda, respecte al desenvolupament de la feina a fer en termes generals es pot estructurar en les següents **fases** següents³:

³ * La FASE 4. *Desenvolupament* sovint requereix de lliuraments parcials, donada la seva durada i càrrega de treball associada. Fer-ho ens permet facilitar un feedback formatiu i continu.

4. Pautes per al disseny i exemples

Aquestes fases també poden orientar el disseny del TF. La base per començar la feina és identificar les competències i resultats d'aprenentatge que s'han de treballar i també una situació de context o repte per a cadascuna de les fases.

Pautes que s'han de seguir:

- 1. Distribuir el creditatge.** Fer la distribució del creditatge total del TF entre les diferents fases tenint en compte el volum de treball i la complexitat que comporta cada fase.
- 2. Contextualitzar les fases de treball.** Fer servir el tipus de repte concatenat pot ser útil i serveix per contextualitzar les diferents fases de treball, si entenem el TF com un projecte.
- 3. Distribuir les competències.** Assignar a cada fase les competències que s'hi avaluïn.
- 4. Formular els resultats d'aprenentatge.** Redactar els resultats d'aprenentatge tenint en compte el nivell del programa (grau o màster) i els aprenentatges esperats de la fase de treball segons el context específic.
- 5. Assignar recursos d'aprenentatge.** Seleccionar i orientar l'ús dels recursos d'aprenentatge de manera específica per a cada recurs en cada una de les fases de treball definides.

A continuació presentem exemples d'aplicació de les pautes 1 ("Distribuir el creditatge"), 2 ("Contextualitzar les fases de treball") i 4 ("Formular els resultats d'aprenentatge"):

Exemples de la pauta 1. Distribuir el creditatge

Exemple 1. TF del postgrau d'eSalut Aplicada. Carme Carrión

Fase	ECTS	Planificació
Fase 1: Què vull investigar?	1	2 setmanes
Fase 2: Com desenvolupo el meu projecte?	3	8 setmanes
Fase 3: Explica'ns el teu projecte	1	2 setmanes
Fase 4: Quin impacte tindrà el teu projecte?	1	2 setmanes
Total	6	14 setmanes (3'5 mesos)

Exemple 2. TFM del màster universitari de Traducció i Tecnologies. Carles Prado

Fase	ECTS	Planificació
Fase 1: Plantejament	1,2	2 setmanes
Fase 2: Elaboració	7	Esborrany 1: 4 setmanes Esborrany 2: 4 setmanes Versió final: 3 setmanes
Fase 3: Divulgació	1,8	3 setmanes
Total	10	16 setmanes (4 mesos)

Exemple 3. TFM del màster universitari Social Media: Gestió i Estratègia. Sílvia Sivera i Sílvia Martínez

Fase	ECTS	Planificació
Repte: Arriba el treball final de màster		
Fase 1. Decidir és renunciar	0,5	1 setmana (pràctica)
Fase 2. El disseny: aterrar idees	0,5	1 setmana
Fase 3. Esborrany: escriure per avançar	2	3,5 setmanes
Fase 4. Versió final:tancar el TFM	2	5,5 setmanes
Fase 5. Presentació del TFM	0,5	1,5 setmana
Fase 6. La defensa	0,5	3,5 setmanes
Total	6	16 setmanes (4 mesos)

Exemples de la pauta 2. Contextualitzar les fases de treball

Exemple 1. TFM del màster universitari de *Social Media*: Gestió i Estratègia. Sílvia Sivera i Sílvia Martínez

#RepteConcatenat

Presentació del TF: Plantejament general del repte

Títol: Arriba el treball final de màster

Plantejament

Ja et trobes en l'últim tram del programa però potser aquest treball sigui el principi d'una altra activitat: des d'una tesi doctoral, passant per un projecte d'aplicació professional o fins a una innovació en *social media* que vulguis traslladar al món laboral.

Per fer aquest recorregut aniràs de la mà d'un equip en el que es troben implicats molts docents: el professorat responsable de l'assignatura, el tutor i els membres del tribunal que avaluaran també el teu treball.

El tutor o tutora del TFM serà la persona encarregada de guiar el teu progrés i és fonamental establir una comunicació fluida amb ell o ella per poder anar superant les fases que conformen l'elaboració del TFM. Per comunicar-te podràs fer servir un espai propi de grup de treball. I també podràs utilitzar el fòrum i fer el seguiment de les informacions publicades al tauler i que seran comunes a tots els i les estudiants que esteu fent el TFM.

De segur que l'esforç valdrà la pena i, al finalitzar, et sentiràs orgullós/a de la tasca realitzada. Un tancament perfecte per un màster en què tot l'equip docent ha posat les seves il·lusions i dedicació perquè gaudeixis aprenent d'aquest apassionant món dels *social media*.

Fase 1

Títol: Decidir és renunciar

Plantejament

Escollir un tema per al TFM significa haver de renunciar a molts d'altres. I això implica, per tant, posar el focus en un punt i intentar no desviar-se'n durant els mesos següents.

En aquesta primera fase és important que escullis un tema (més enllà de la proposta d'àmbit inicial) que et pugui donar un recorregut acadèmic, professional o personal. I també que et permeti evidenciar tot allò que has anat aprenent durant el màster. I, sobretot, que t'agradi.

En aquest moment has de decidir per quina modalitat de TFM optes:

- Fer una investigació i un treball de recerca
- Plantejar un projecte pràctic

Hauràs de tenir en compte totes les novetats i possibilitats que envolten els *social media* per triar el tema, l'enfocament i l'objectiu. (...)

Fase 2

Títol: El disseny: aterrar idees

Plantejament

És el moment de treballar el disseny del teu TFM. En aquesta fase has de plantejar un pla de treball que et permeti gestionar el projecte, demostrant que comptes amb els recursos necessaris per portar-lo a terme, i que ets conscient de que cal implicació per desenvolupar un TFM.

Aquest pla de treball ha d'incloure:

- El títol del TFM
 - Justificació de l'interès
 - Objectius
 - Marc de referència
 - Metodologia
 - Resultats esperats
 - Planificació
- (...)

Exemple 2. TFM del màster universitari de Traducció i Tecnologies. Carles Prado

#RepteConcatenat

Fase 1

Títol: Disseny i conceptualització

Plantejament

Has arribat al final del programa i arriba el moment d'elaborar el treball final. És l'hora de posar en joc totes les competències que has adquirit i tots els coneixements que has après. Així, hauràs d'aplicar tot aquest bagatge per dissenyar una petita recerca original, desenvolupar-la amb el suport

d'un expert i, finalment, comunicar-la a un públic especialitzat i, evidentment, a un de no especialitzat. Ho faràs en tres fases: una primera fase de disseny i conceptualització; una segona fase de desenvolupament de la recerca i una tercera fase de comunicació i divulgació.

En aquesta primera fase de treball hauràs de definir la teva proposta de projecte. Tingues en compte que pots desenvolupar el teu projecte en dos formats: com un treball acadèmic o bé com un article susceptible de ser publicat en una revista científica.

Fase 2

Títol: Elaboració

Plantejament

Una vegada revisada la proposta, has rebut el vistiplau per tirar endavant el projecte. Per fer-ho tindràs una persona de referència que en supervisarà el desenvolupament. Al llarg de les pròximes setmanes, doncs, hauràs de fer la recerca i elaborar el treball o l'article acadèmic que t'has compromès a fer al projecte. A banda del lliurament final, hauràs de fer dos lliuraments parcials previs a la persona que et supervisa.

Fase 3

Títol: Divulgació

Plantejament

Has aconseguit elaborar el teu projecte. Enhorabona!! Ara és el moment de fer-ne difusió, tant a un públic científic com a un públic generalista. En les pròximes setmanes has d'assolir aquests objectius:

- Preparar una presentació oral breu (10 minuts) que simuli una presentació en un congrés acadèmic o científic i que inclogui els aspectes més rellevants del projecte que has desenvolupat, quines són les conclusions més rellevants a què has arribat i què t'ha aportat aquesta petita recerca.
- Redactar un text breu (300-400 paraules, aproximadament) per a un blog de divulgació científica en què expliquis a un públic general (no especialitzat) la recerca que has dut a terme.

Exemples de la pauta 4. Formular els resultats d'aprenentatge

Fase 1. Tria o concreció del TF

Possibles resultats d'aprenentatge

- Analitzar la idoneïtat i pertinença del treball a partir de les necessitats detectades en el context acadèmic de l'àmbit d'estudi.
- Definir de manera clara i acotada el tema, objecte o problema d'estudi.
- Presentar un tema original i de caràcter innovador d'acord amb l'àmbit d'estudi.
- Optar per una tipologia de TF concreta que permeti assolir l'objectiu del TF.
- Cercar informació en bases de dades professionals i acadèmiques, recursos externs i en obert, que serveixi per decidir l'oportunitat i adequació d'un tema per al projecte. (...)

Fase 2. Anàlisi de l'entorn i formalització d'objectius

Possibles resultats d'aprenentatge

- Dissenyar una proposta pràctica o d'innovació que doni resposta a una necessitat detectada en l'àmbit de coneixement.
- Demostrar que la idea de treball de recerca o professional respon a una oportunitat real.
- Dissenyar una primera proposta o un esbós del treball innovador d'acord amb la seva àrea d'estudi o entorn professional.
- Establir un calendari de treball d'elaboració del projecte o el treball que sigui realista i factible.
- Establir les bases per elaborar correctament el TFM quant a continguts i terminis de lliurament.
- Identificar les fases i el calendari de desenvolupament del treball fent servir una eina en línia de gestió de projectes.
- Seleccionar els instruments i eines més adequats per assolir els objectius plantejats.
- Seleccionar les fonts d'informació d'acord amb els objectius i les necessitats identificades.
- Plantejar un esquema de treball, a partir de la feina de curació i decisió feta en la fase anterior, que permeti gestionar el projecte o el treball.
- Demostrar al director o directora del TFM/TFG que es disposen dels recursos propis per a la consecució del projecte.

Fase 3. Marc teòric

Possibles resultats d'aprenentatge

- Presentar els fonaments teòrics del treball que s'ha d'elaborar a més de les tècniques i criteris que s'empraran per a la recollida de la informació.
- Fer una revisió prèvia de l'estat de la qüestió tractada, cosa que permetrà formular de manera més precisa la tesi o la pregunta del treball de recerca.
- Descriure de manera detallada i exhaustiva la metodologia de recerca triada. (...)

Fase 4. Desenvolupament

Possibles resultats d'aprenentatge

- Analitzar la viabilitat del disseny del treball i la idoneïtat de les eines seleccionades per elaborar-lo.
- Garantir que els fonaments del treball i el procediment que s'ha de seguir compleixen la regulació jurídica i ètica.
- Posar-se en contacte amb les fonts d'informació necessàries per a l'assoliment dels objectius del TFM, aprofitant xarxes de coneixement (professionals i acadèmiques).
- Resoldre pas a pas la planificació prevista, assumint el lideratge i la responsabilitat del projecte.
- Desenvolupar el pla de treball d'acord amb la proposta inicial.
- Aplicar estratègies metodològiques de recollida i anàlisi de dades.
- Desenvolupar un projecte d'investigació o de reflexió crítica de manera autònoma, realista, creativa i innovadora.
- Recollir les dades seguint uns criteris ètics estrictes i respectant la confidencialitat de les dades personals
- Analitzar les dades, extreure'n conclusions i formular recomanacions. (...)

Fase 5. Lliurament final de la memòria o el producte

Possibles resultats d'aprenentatge

- Presentar els fonaments teòrics del treball que s'ha fet a més de les tècniques i els criteris per a la recollida de la informació.
- Elaborar conclusions que permetin vincular teoria i empirisme i alhora, aportar alguns aspectes nous al camp de coneixement.
- Analitzar de manera crítica les principals teories consultades.

-
- Conèixer la terminologia relativa a la disciplina i utilitzar-la de manera adient.
 - Expressar judicis valoratius sobre les experiències teòriques i pràctiques adquirides en el desenvolupament del màster.
 - Estructurar un informe o un treball de manera coherent.
 - Sintetitzar idees i argumentacions relacionades amb els objectes d'estudi de la disciplina.
 - Comunicar idees i argumentacions relacionades amb els objectes d'estudi de la disciplina de manera clara, rigorosa i precisa.
 - Citar adequadament les fonts mitjançant l'ús coherent de les convencions bibliogràfiques establertes i integrar les citacions a la pròpia argumentació.
 - Produir textos escrits clars, cohesionats i estructurats adequadament, a partir d'uns paràmetres especificats, tot adaptant-los a un registre predeterminat, social o professional, i a les necessitats i característiques del futur receptor.
 - Produir textos orals i escrits normativament correctes i formalment coherents (que segueixin les convencions estilístiques més conegudes i acceptades). (...)
-

Fase 6: Defensa

Possibles Resultats d'Aprenentatge

-
- Argumentar idees complexes de manera clara, coherent i persuasiva.
 - Fer servir les TIC de manera adequada i d'acord amb les necessitats de presentació del treball.
 - Expressar les idees pròpies de manera estructurada i intel·ligible.
 - Sintetitzar idees i argumentacions relacionades amb els objectes d'estudi de la disciplina.
 - Comunicar idees i argumentacions relacionades amb els objectes d'estudi de la disciplina de manera clara, rigorosa i precisa.
 - Elaborar un document de presentació que resumeixi de manera atractiva el TF.
 - Exposar de manera eficaç el TF davant la comissió especialitzada que s'encarregarà de qualificar-lo. (...)
-

Annex

La biblioteca de la UOC ha elaborat el recurs “Fes un treball final”, orientat als estudiants i que conté un recull de consells i eines per cadascuna de les fases, que també pot ser d'utilitat per concretar el disseny del TF.

Eines per elaborar el teu treball final

En aquesta infografia et proposem recursos i aplicacions útils en cadascuna de les fases del teu projecte.

PREPARACIÓ

- Plan de treball**
 - Aplicacions per generar i gestionar el plan de treball.
- Mapes mentals**
 - Plataformes per crear mapes mentals interactius i dinàmics.
- Per planificar el temps**
 - Aplicacions i eines per gestionar el temps i les tasques.
- Per comunicar-se**
 - Aplicacions i eines per comunicar-se i treballar en equip.

CERCA D'INFORMACIÓ

- Bases de dades de la biblioteca**
 - Consultar les bases de dades de la biblioteca i accedir a les recerques.
- Consultes avançades**
 - Consultes avançades per obtenir resultats més precisos.
- Recursos digitals**
 - Recursos digitals per obtenir informació i recursos.

ELABORACIÓ

- Edició de text**
 - Aplicacions per editar i redactar el treball.
- Recursos digitals**
 - Recursos digitals per obtenir informació i recursos.
- Per fer el treball**
 - Recursos digitals, eines de treball i aplicacions.

PRESENTACIÓ DE RESULTATS

- Presentació de projectes**
 - Aplicacions per presentar el treball i les dades.
- Recursos digitals**
 - Recursos digitals per obtenir informació i recursos.
- Recursos digitals**
 - Recursos digitals per obtenir informació i recursos.

El recurs està accessible al següent enllaç:

<https://biblioteca.uoc.edu/ca/estudiants/supera-amb-exit-les-activitats-i-els-treballs-finals/fes-un-treball-final/index.html>

Altres fitxes relacionades

**Exemples
d'assignatures:
Pràctiques externes**

**Experiències en les
defenses síncrones
de TFM a la UOC**

**Com es formula el
repte d'una activitat**